

CER DEMNITATE CER DEMNITATE CER DEMNITATE CER DEMNITATE CER DEMNITATE CER DEMNITATE CER DEMNITATE CER DEMNITATE CER DEMNITATE CER DEMNITATE

ATENȚIE LA PRĂPĂȘTIA JURIDICĂ

ROMII ȘI DREPTUL LA
LOCUIȚĂ ÎN ROMÂNIA

LOCUIȚA ESTE UN DREPT AL OMULUI

AMNESTY
INTERNATIONAL

Dreptul la locuință adecvată este un drept al omului la care oricine este îndreptățit fără a fi discriminat. Cu toate acestea, în România, dreptul la locuință nu este recunoscut sau protejat în mod eficient de legislația națională. De multe ori acest lucru face imposibil accesul persoanelor la justiție cu privire la încălcările drepturilor omului pe care le întâmpină.

Lipsa unui cadru juridic adecvat care să protejeze dreptul la locuință poate afecta pe oricine în România, în special pe cei mai săraci și mai dezavantajați. Totuși, romii sunt afectați în mod disproporționat. Conform Planului Național Anti-Sărăcie și Promovare a Incluziunii Sociale al guvernului României din 2002, "În ultimii 20 de ani, situația romilor s-a înrăutățit mult mai mult în comparație cu cea a restului populației. Marea majoritate a populației care se confruntă cu sărăcie extremă în România este de etnie romă."

Există aproape 2,2 milioane de romi în România - care reprezintă aproximativ 10 la sută din totalul populației. Discriminarea, atât din partea funcționarilor publici cât și din partea societății în general, rămâne larg răspândită și înrădăcinată. Potrivit raportului din 2003 a Comisiei Guvernului Anti-Sărăcie și Promovare a Incluziunii Sociale (CASPI), 75 la sută dintre romi trăiesc în sărăcie, în comparație cu 24 la sută dintre români, și 20 la sută dintre etnicii maghiari, care constituie cea mai mare minoritate din România. Nivelul sănătății și condițiile lor de viață se numără printre cele mai precare din țară

Romii sunt afectați în mod special de faptul că dreptul la locuință adecvată nu este protejat prin lege și, deoarece, de-a lungul istoriei acestora le-a fost restricționat accesul la proprietate. Mai mult, ei sunt ulterior dezavantajați de lipsa locuințelor sociale, într-o țară în care 97 la sută din locuințe sunt private. În ciuda greutăților cu care se confruntă comunitățile de romi în privința accesului la locuințe adecvate, criteriile utilizate de autoritățile locale în alocarea locuințelor sociale eșuează în a lua în vedere romii.

“ CÂND NE DUCEM LA PRIMĂRIE
EI CONSIDERĂ CĂ CEREM
PREA MULTE DREPTURI.

DAR NOI CEREM DOAR
SĂ TRĂIM ÎN DEMNITATE. ”

Florentina,
Portul industrial Pichet,
Tulcea

Acest raport documentează povestiri ale romilor și ale comunităților de romi din România și evidențiază necesitatea adoptării unui cadru juridic adecvat care să încorporeze standardele internaționale în domeniul drepturilor omului în legislația românească a locuințelor. Acest raport demonstrează că lipsa unui astfel de cadru juridic, combinată cu discriminarea răspîndită împotriva romilor, a condus la numeroase încălcări ale dreptului la locuință, inclusiv evacuări forțate, și relocarea unor familii și a unor comunități în condiții care nu respectă standardele internaționale. Raportul descrie cum autoritățile locale nu sunt trase la răspundere pentru încălcări grave ale drepturilor omului și cum unii dintre cei mai vulnerabili cetățeni ai României și ai Europei nu au acces sau poate au un acces limitat la justiție și la remedii.

La momentul actual, Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului revizuieste legea locuinței în România. Acest raport solicită amendamente care ar aduce legea în conformitate cu standardele internaționale și regionale în domeniul drepturilor omului privind dreptul la locuință, cu obligațiile internaționale și cu responsabilitățile care decurg din statutul României de membru al Uniunii Europene.

Acest raport face parte din campania organizației Amnesty International, intitulată Cer Demnitate, care vizează încălcările drepturilor omului ce determină și agravează sărăcia. În cadrul campaniei, Amnesty International se axează pe încălcările drepturilor omului comise împotriva persoanelor care trăiesc în așezări informale și cartiere sărăcicioase. Amnesty International face apel către toate guvernele să pună capăt evacuărilor forțate, să asigure tuturor acces egal la serviciile publice, și să promoveze participarea activă a persoanelor care trăiesc în așezări informale și cartiere sărăcicioase în deciziile și procesele care îi afectează.

© Amnesty International

Unor familii de romi le-au fost oferite locuințe sociale într-o clădire dărăpănată în cartierul Horea din Baia Mare care nu dispun de acces la apă, electricitate sau grupuri sanitare. Baia Mare, decembrie 2010.

DREPTUL LA LOCUINȚĂ

Dreptul la locuință adecvată este garantat în numeroase tratate internaționale și regionale pentru drepturile omului, inclusiv Pactul Internațional privind Drepturile Economice, Sociale și Culturale, Pactul Internațional privind Drepturile Civile și Politice, precum și Carta Socială Europeană (revizuită).

Acest lucru înseamnă că guvernul trebuie să respecte dreptul la locuință adecvată prin abținerea de la evacuări forțate, protejarea persoanelor de interferența părților terțe în ceea ce privește drepturile lor, cum ar fi de interferența proprietarilor, și adoptarea măsurilor adecvate legislative, administrative, bugetare, judiciare, promoționale dar și a altor măsuri pentru realizarea pe deplin a dreptului la locuință adecvată. De aceea guvernul trebuie să garanteze dreptul persoanelor de a participa și de a fi consultate cu privire la deciziile care le afectează viețile, și trebuie de asemenea să ofere remedii eficiente când drepturile acestora sunt încălcate. Ca stat parte la aceste tratate, România are obligația legală de a respecta, proteja și de a realiza dreptul la locuință adecvată.

România are, de asemenea, și obligația de a recunoaște și de a respecta dreptul la asistență socială și asistență pentru locuințe conform articolului 34 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

CADRUL JURIDIC ROMÂNESC

Legea locuinței nr. 14/1996 definește locuința adecvată și include dispoziții în materie de evacuări și construire a locuințelor sociale, în timp ce legea nr. 50/1991 reglementează autorizația de construire și demolare. Dispoziții privind evacuarea chiriașilor sunt incluse și în Codul Civil Român. Cu toate acestea, legislația în vigoare în România este cu mult sub standardele internaționale și regionale în ceea ce privește dreptul la locuință adecvată.

Conform Constituției României, tratatele internaționale privind drepturile omului se aplică cu prioritate în raport cu legislația națională. Odată ratificate de către Parlament, tratatele internaționale fac parte din dreptul intern. Cu toate acestea, standardele internaționale care reglementează dreptul la locuință nu sunt reflectate în mod adecvat în legislația și în practica română. Tranziția post-1989 spre democrație și economia de piață au condus la decentralizare, atribuții fiind transferate către autoritățile locale pentru a lua decizii și a pune în aplicare politici locale privind locuirea. În absența unei legislații adecvate, și într-un context mai larg de resurse limitate și intoleranță și prejudecăți împotriva romilor, de multe ori autoritățile locale profită de lipsa unui cadru procedural și îi discriminează pe aceștia în mod evident.

Autoritățile locale pot face acest lucru fără a fi trase la răspundere. Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului a transferat autoritatea în materie de locuire către autoritățile locale, nedispunând însă de un cadru care să reglementeze și să monitorizeze modul în care autoritățile locale se ocupă de problemele de locuire.

LIPSA PROTECȚIEI ÎMPOTRIVA EVACUĂRIILOR FORȚATE

Conform dreptului internațional evacuarea forțată este ilegală. Evacuarea forțată reprezintă îndepărtarea temporară sau permanentă a persoanelor împotriva voinței acestora din casele sau terenurile pe care le ocupă, atunci când aceasta are loc fără o consultație reală, fără garanțiile necesare cum ar fi înștiințarea adecvată, oferirea unor locuințe alternative și adecvate, și despăgubiri.

“În două săptămâni au făcut tot... Au continuat să vină, cerându-ne să ne luăm lucrurile și să plecăm. În prima săptămână s-au prezentat cu hârtii ... dar apoi, când au văzut că nu i-am băgat în seamă, au venit cu poliția, cu câini, și cu oameni mascați și ne-au scos lucrurile afară, și ne-au dat și pe noi afară. [După evacuare] am stat acolo într-un cort aproape o lună ... aveam lucrurile cu mine, ploua; s-au deteriorat. Am avut o cădere deoarece era foarte greu ... De la primărie au continuat să ne amenințe spunându-ne să plecăm că altfel o să vină cu buldozerele ...”

Lulius, evacuat forțat de pe strada Alunișului în Tulcea în anul 2006

De-a lungul țării, un tipar de evacuări forțate ale romilor și de amenințări cu evacuări forțate a fost documentat ani la rând de ONG-uri, cum ar fi Romani CRISS cu sediul în București și Centrul European pentru Drepturile Romilor (ERRC) cu sediul în Budapesta. Comunitățile de romi evacuate forțat nu-și pierd doar casele, își pierd și bunurile, rețelele sociale și accesul la locuri de muncă, școli și la alte servicii de stat.

Atunci când autoritățile evacuează comunități de romi împotriva voinței acestora, fără o consultație adecvată, o înștiințare adecvată sau locuințe alternative adecvate, ele încalcă tratatele internaționale și regionale pe care guvernul României le-a ratificat.

Deși unii dintre romi trăiesc în construcții permanente în termeni legali de închiriere, multe alte locuințe vechi ale romilor sunt considerate de autorități drept “informale” sau ilegale, și locuitorii acestora nu dețin nici o dovadă de închiriere, ceea ce exacerbează vulnerabilitatea lor în fața evacuărilor. Acest lucru încalcă de asemenea standardele legale internaționale și regionale care impun statelor să se asigure că toate persoanele beneficiază de un grad minim de securitate a posesiei, indiferent dacă aceștia închiriază, dețin, sau ocupă în mod informal casele sau terenurile pe care trăiesc, asigurându-le persoanelor o protecție legală împotriva evacuărilor forțate, hărțuirii și altor amenințări.

SECURITATEA POSESIEI

Conform Comitetului ONU pentru Drepturile Economice, Sociale și Culturale, “posesia are o varietate de forme, inclusiv locuință închiriată, publică sau privată, locuință cooperatistă, în arendă, posesie de către proprietar, locuințe de necesitate și locuințe informale, inclusiv prin ocuparea terenului sau proprietății ... [T]oate persoanele trebuie să dețină un grad de securitate a posesiei, care garantează protecția legală împotriva evacuărilor forțate, hărțuirii și altor amenințări. Statele membre trebuie să întreprindă măsuri imediate pentru a conferi siguranță legală asupra posesiei persoanelor și gospodăriilor care nu beneficiază în prezent de o astfel de protecție, în consultație cu persoanele și grupurile afectate.” Comentariu general 4

Cuplu de romi care trăiesc cu frica unei posibile evacuări forțate, în Ferneziu, zona industrială din Baia Mare, decembrie 2010.

FAMILII SUNT LĂSATE FĂRĂ ADĂPOST ÎN TULCEA

“In ianuarie am primit notificările... ne-a fost spus că ... trebuie să ne mutăm de aici, și că, dacă nu facem asta, vor veni cu buldozerele, și va trebui să plătim pentru demolare. Era frig, am așteptat o vreme, iar în martie au venit și ne-au spus că dacă nu plecăm, vor veni cu poliția ... Mi-era teamă ... Nu aveam nicăieri altundeva unde să mă duc... am împrumutat bani ca să plătesc transportarea lucrurilor, lemnului, hainelor, orice era mai important, și ne-am mutat de acolo.”

Simona, evacuată forțat din Zagan în 2011, Tulcea

Simona a crescut la orfelinat până la 14 ani. Ea s-a mutat cu concubinul ei în casa pe care soacra ei a construit-o în 2003 la periferia orașului Tulcea în estul României. Această parte a Deltei Dunării reprezintă o zonă de protecție naturală ce urmează să fie restaurată ecologic și transformată într-o destinație turistică finanțată prin UE. De ani de zile, atât romi cât și români, și-au construit case pe acest teren lângă adăposturile de animale construite anterior; deși unele dintre aceste case nu aveau autorizație, autoritățile locale nu au împiedicat construcția acestora și le-au acceptat aparent. Dar, așa cum a fost scris de către ziarul Adevărul de Seară în data de 14 martie 2011, primarul orașului Tulcea a declarat că “acum, cu punerea în aplicare a proiectului [de refacere a mediului], ei nu mai pot fi tolerați, au știut că această zi va sosi.” Câteva zile mai târziu, pe 21 martie, buldozerele au sosit și demolările au început.

Autoritățile i-au informat verbal în 2007 pe locuitorii zonei despre proiect și de faptul că trebuie să părăsească zona. Amnesty International a vorbit cu persoane care au declarat că nu s-a discutat despre nici o alternativă față de evacuare și că nu au fost consultați în legătură cu posibile așezări pentru relocarea lor. Simona a declarat:

“Nu, nimeni nu a venit [să discute cu noi]. M-am dus la primărie să vorbesc cu ei, dar au fugit de mine. Iar atunci când alte persoane din Zagan au reușit să vorbească cu [un reprezentant], acesta le-a spus să se ducă de unde au venit... Am locuit aici timp de patru ani și în acești ani am făcut multe în casă, am muncit în grădină, am reparat tot ce a fost nevoie... și mă doare inima acum. Soacra mea nici nu a putut să se uite [la demolare].”

Când Amnesty International a vizitat Tulcea în aprilie 2011, aproximativ 40 de case fuseseră demolate, conform celor raportate de mass-media, și întreaga zonă Zagan fusese redusă în moloz. Numai o singură casă mai rămăsese în picioare, deoarece Luminița și concubinul ei, Nicolae, au refuzat să-și părăsească casa pentru că nu aveau unde să se ducă în altă parte. Luminița a declarat către organizația Amnesty International:

“Primarului nu-i pasă unde ne ducem. Lui nu-i pasă dacă avem copii mici care merg la școală. Nu am un alt loc unde să mă duc... Mi-a spus că va aduce poliția și mă va obliga să ies cu buldozerele. Nu aveam lumină, dar eram fericită, pentru că aveam un loc unde trăi... [În ultimele câteva săptămâni] am văzut oameni plângând, gemând, întrebând ce pot face. Deoarece au avut case, animale, și acum nu mai e nimic... Această casă este totul pentru mine și copiii mei. Nu avem nicăieri altundeva unde să mergem.”

Conform informațiilor primite de Amnesty International, nici o familie nu a primit despăgubire sau locuință alternativă. Când delegații organizației Amnesty International i-au rugat să-și justifice acțiunile, autoritățile locale au arătat foarte puțină înțelegere vizavi de obligația de a nu efectua evacuări forțate. Viceprimarul a declarat că, în baza legislației românești, evacuarea dintr-o locuință informală a fost perfect legală: “Se poate vorbi de o evacuare conform legii, sau de o sustragere a proprietății, în cazul în care persoanele au autorizație de

“ NE-AU SPUS
VOR VENI C
MI-ERA TEA
NU AVEAM A

SĂ DACĂ NU PLECĂM,
NU POLIȚIA...

MĂ...

ALTUNDEVA UNDE SĂ MĂ DUC ””

Simona, în fața ruinelor
casei ei, Zagan, Tulcea

© Amnesty International

© Amnesty International

La stânga și sus: Simona și alți membrii ai familiei ei la trei săptămâni după ce au fost evacuați forțat din casele lor, aprilie 2011.

deasupra: Ultima casă rămasă în picioare în Zagan, Tulcea, unde Luminița și Nicolae locuiesc cu copiii lor. "Această casă este totul pentru mine și copiii mei. Nu avem altundeva unde să ne ducem."

construcție, dar nu se poate vorbi de o evacuare în cazul în care oamenii trăiesc acolo ilegal."

Legea românească nu interzice evacuările forțate. Puținele dispoziții care există în legislația națională reglementează relația dintre chiriași și proprietari, stipulând că un chiriaș nu poate fi evacuat fără o hotărâre judecătorească. Persoanele care trăiesc în așezări informale sau care ocupă case - de multe ori persoane sau familii care s-au mutat în astfel de locuințe după ce au fost evacuate din alte părți - sau care locuiesc în case construite fără autorizație de construcție, se află în constant pericol de a fi evacuate cu forța de către autoritățile locale. Un reprezentant al Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului a declarat către Amnesty International: "În acest moment ... dacă ocupi locuință în mod ilegal, nu poți fi protejat, nu avem legislație în acest domeniu."

© Amnesty International

STANDARDELE INTERNAȚIONALE PRIVIND EVACUĂRILE FORȚATE

Comitetul ONU privind Drepturile Economice, Sociale și Culturale definește o evacuare forțată precum "înlăturarea permanentă sau temporară împotriva voinței acestora a persoanelor, familiilor și/sau comunităților din casele și/sau terenurile pe care le ocupă, atunci când aceasta are loc fără protecție legală și alte măsuri de siguranță." România este obligată în baza tratatelor internaționale privind drepturile omului, inclusiv PIDESC și PIDCP, să se abțină de la și să prevină evacuările forțate.

Comitetul ONU a subliniat că evacuările pot fi efectuate doar în ultimă instanță, odată ce toate celelalte alternative posibile au fost explorate și numai după ce garanțiile procedurale adecvate și juridice au fost puse în aplicare. Acestea includ consultație reală cu persoanele afectate, o înștiințare adecvată și rezonabilă transmisă în prealabil, o locuință adecvată alternativă și despăgubiri pentru toate pierderile suferite, garanții privind modul în care evacuările vor fi efectuate, și accesul la remedii și proceduri juridice, inclusiv accesul la asistență juridică când necesar. De asemenea, guvernele trebuie, să asigure că nici o persoană nu este lăsată fără adăpost sau vulnerabilă în fața altor încălcări ale drepturilor omului în urma unei evacuări.

În 2007, Raportorul Special al ONU pentru probleme privind condițiile adecvate de locuire a dezvoltat Principiile de Bază și Liniile Directoare pentru Evacuările și Relocările bazate pe Dezvoltare (Principii de bază) care reflectă standardele și jurisprudența existentă în materie de evacuare forțată.

Nu orice evacuare care este efectuată prin folosirea forței constituie o evacuare forțată. Dacă toate garanțiile și măsurile de siguranță juridice și necesare conform dreptului internațional sunt puse în aplicare și respectate, și dacă utilizarea forței este proporționată și rezonabilă, atunci evacuarea nu ar încălca interdicția privind evacuările forțate.

CAZ: EVACUARE FORȚATĂ A FAMILIILOR DE ROMI DIN CLUJ-NAPOCA

"Sunt singurul care câștigă o pâine în familie. Nu ar fi corect să ne mute departe de aici. Nu am putea accesa locuri de muncă. Nu vrem să fim mutați la periferie."

George, evacuat de pe strada Coastei, 2010

Pe 17 decembrie 2010, autoritățile din Cluj-Napoca, al treilea cel mai mare oraș din România, au evacuat cu forță 56 de familii de pe strada Coastei din centrul orașului, unde unele dintre acestea locuiau de aproximativ 25 de ani. În jurul orei 6 dimineața, polițiști, împreună cu reprezentanți ai Primăriei, au ajuns pe strada Coastei și au informat comunitatea că trebuie să-și mute lucrurile până la sfârșitul zilei. Persoanele în cauză nu au fost consultate și nici o alternativă față de evacuare nu a fost explorată. Comunității nu i-a fost dată posibilitatea de a contesta decizia de evacuare. Celor evacuați nu le-a fost transmisă cu suficient preaviz, nici nu au primit o înștiințare scrisă sau detaliată. Reprezentanții primăriei i-au informat în persoană că locuințele lor vor fi dărâmate cu doar două zile înainte ca evacuarea să aibă efect loc.

Patruzeci de familii au fost mutate în module noi de locuințe situate la marginea orașului, pe un deal deasupra vechii așezări de romi de la Pata Rât, care găzduiește aproximativ 1000 de romi care locuiesc în condiții extrem de precare. Noile module de cazare sunt situate aproape de groapa de gunoi a orașului și de un fost depozit de deșeuri medicale. Celor 16 familii rămase nu le-au fost asigurate locuințe alternative. Acestora le-a fost permis să-și construiască barăci lângă noile clădiri.

Locuințele oferite, construite din fonduri publice special pentru a adăposti aceste familii, nu respectă nici standardele internaționale, nici pe cele române în materie de adecvarea locuinței, în special în ceea ce privește locația, locuibilitatea și disponibilitatea serviciilor, facilităților și infrastructurii. Fiecare modul este format din patru camere - fiecare de câte 18m²

- ocupate de familii diferite care împart toate o singură baie. George, unul dintre romii evacuați a declarat către Amnesty International:

"Camera este foarte mică; apa din exterior intră prin pereți. Este foarte rău, e un coșmar ... De câte ori fiica mea de 16 ani trebuie să se schimbe, eu trebuie să ies din cameră. Acesta nu este un loc unde să stai cu o familie ... Lângă mine, o familie de 13 persoane, inclusiv 11 copii, locuiește într-o singură cameră ... Este foarte rău."

Deși apa, electricitatea și canalizarea sunt puse la dispoziție, grupurile sanitare sunt neadecvate, camerele nu au protecție împotriva umezelii și mușcăturilor și nu sunt conectate la gaz. Alina, o femeie rom căreia i-a fost alocată o cameră pentru familia ei, împarte baia cu mai mult de 20 de persoane care trăiesc în același modul. Acest lucru a creat disconfort și nesiguranță pentru ea: "Nu există nici o intimitate. Când mergem la toaletă, mergem doi în același timp, unul dintre noi e atent la ușă, în timp ce celălalt folosește toaleta".

Cea mai apropiată stație de autobuz este la aproximativ 3 km distanță. Accesul la mijloacele de transport public, școală, locuri de muncă și servicii de sănătate este dificil. Comunitatea a fost mutată din centrul orașului, unde locuia împreună cu restul populației, într-o zonă locuită mai ales, dacă nu exclusiv, de romi. Mutarea, pe lângă faptul că a condus la violări ale dreptului la locuință, a ridicat și multe întrebări serioase privind segregarea pusă în practică de autoritățile locale.

De sus în jos: Peste 50 de familii au fost evacuate forțat din casele lor de pe Strada Coastei în dimineața de 17 decembrie 2010, în Cluj-Napoca. Casele lor au fost dărâmate și ei au fost mutați la marginea orașului la Pata Rât. Locuințele alocate sunt neadecvate, segregate și situate într-o zonă periculoasă pentru sănătatea lor. decembrie 2010.

MUTAREA ÎN LOCUINȚE NECORESPUNZĂTOARE

Legea locuinței în România definește locuința adecvată precum “o locuință convenabilă... care acoperă necesitățile esențiale de odihnă, preparare a hranei, educație și igienă, asigurând exigențele minimale”. Criteriile specifice privind adecvarea impusă de lege, care se aplică și pentru construcția caselor sociale, includ acces la electricitate, apă potabilă, canalizare, colectarea gunoierului și 110 m² de spațiu utilizabil pentru o familie de opt persoane, dar nu iau în considerație alți factori. Acest lucru a fost criticat de către Raportorul Special al ONU pentru probleme privind condițiile adecvate de locuire, care, după o vizită în România în 2002, a declarat că “adecvarea locuințelor trebuie să fie înțeleasă într-un sens mai larg. Aceasta ar trebui să acopere nu doar aspectele fizice ale locuințelor, dar și factorii sociali, economici, culturali, climatici, ecologici și nu numai.”

Legea locuinței nu include nici un standard minim în ceea ce privește locația – referitor la accesul serviciilor de îngrijire a sănătății, educație, ocuparea forței de muncă și alte servicii sociale – sau în ceea ce privește învecinătatea mediilor periculoase. Aceasta din urmă este doar implicit reglementată printr-un Ordin al Ministerului Sănătății din 2006, care stabilește o zonă de protecție care să separe locuirea umană de medii potențial nesănătoase, cum ar fi stațiile de epurare, gropile de gunoi și zonele industriale.

În cazurile documentate de Amnesty International, locuirea alternativă furnizată familiilor de romi care au fost evacuați forțat din casele lor nu este de multe ori conformă standardelor incluse în legislația națională și internațională. Când locuirea alternativă este oferită de către autorități, aceasta este adesea construită în condiții precare și nu dispune de facilități esențiale, cum ar fi apă, încălzire sau electricitate, ceea ce încalcă chiar și standardele minime incluse în legislația română. În ultimii ani, Romani CRISS si alte

© Amnesty International

Deasupra: Familiile de romi care trăiesc pe Celulozei, zona industrială a Constanței, trebuie să parcurgă distanțe lungi pentru a lua apă, de multe ori oferită de fabricile din jur.

Dreapta: Femeie romă care locuiește pe Strada Munții Tatra, în Constanța, România, 7 aprilie 2011. Din 2000, mai mult de 30 de familii trăiesc în condiții de locuire neadecvate pe Strada Munții Tatra. Nu au acces la electricitate, apă sau grupuri sanitare.

ONG-uri au documentat un număr de cazuri în care comunitățile de romi au fost evacuate forțat și mutate lângă gropi de gunoi, instalații de epurare a apelor uzate, sau zone industriale de la marginea orașelor, ceea ce ar putea fi periculos pentru sănătatea persoanelor.

DEFINIȚIA LOCUINȚEI ADECVATE

Comitetul ONU pentru Drepturile Economice, Sociale și Culturale a subliniat că “dreptul la locuință nu trebuie să fie interpretat în sens strict sau limitativ care îl echivalează de exemplu cu un adăpost oferit numai de acoperișul deasupra capului sau care vede adăpostul ca o comoditate. Mai degrabă el trebuie văzut ca drept de a locui undeva în siguranță, pace și demnitate.”

Comitetul ONU a identificat următoarele aspecte ca fiind cruciale pentru a determina dacă orice tip de locuință poate fi considerată adecvată conform articolului 11 alineatul (1) din PIDESC: securitatea legală a posesiei, disponibilitatea serviciilor,

materialelor, facilităților și infrastructurii ; accesibilitate (în termeni financiari), locuibilitatea, accesibilitatea, locația și adevanța culturală.

DISPONIBILITATEA SERVICIILOR, MATERIALELOR, FACILITĂȚILOR ȘI INFRASTRUCTURII

“O locuință adecvată trebuie să fie dotată cu anumite facilități esențiale pentru sănătate, siguranță, confort și nutriție. Toate persoanele care beneficiază de dreptul la o locuință adecvată trebuie să aibă acces la resurse naturale și comune, apă potabilă, energie pentru gătit, încălzire și iluminare, facilități igienice, mijloace de depozitare a alimentelor, gunoi menajer, canalizare și servicii de urgență.” Comitetul ONU pentru Drepturile Economice, Sociale și Culturale, Comentariu general 4.

Amnesty International a vizitat comunități de romi în orașele Baia Mare, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Mangalia, Miercurea Ciuc, Piatra Neamț, Podari și Tulcea. Autoritățile locale au mutat - sau s-au oferit să mute - 12 din aceste comunități în locuințe fără acces sau cu acces doar limitat la servicii esențiale, cum ar fi apă și electricitate, canalizare și alte facilități, încălcând standardele internaționale și legislația română. În multe cazuri, comunităților le-a fost oprită apa sau electricitatea din cauza datoriilor și lipsei mijloacelor financiare pentru plata facturilor acumulate.

Multe comunități se bazează pe sprijinul vecinilor pentru a umple sticle de plastic cu apă, sau pentru a se conecta la electricitate. În unele cazuri se poate ajunge la sursele de apă numai după un lung drum. Lipsa accesului la apă are un impact negativ asupra multor aspecte din viața locuitorilor. Facilitățile de igienă adecvate lipseau de asemenea din majoritatea locuințelor oferite comunităților de romi pe care Amnesty International le-a vizitat.

CAZ: TRĂIND FĂRĂ SERVICII ESENTIALE ÎN CONSTANȚA

“Am fost evacuat, deoarece casa a fost retrocedată [returnată proprietarului precedent] și am fost aduși aici. Cu toții avem o mulțime de copii și nu există nici apă, nici electricitate, nici condițiile de nici un fel. Sunt șase, șapte persoane care trăiesc într-o singură cameră.”

Bărbat rom, Celulozei, Constanța, aprilie 2011

Aproximativ 30 de familii de romi trăiesc la periferia Constanței, un centru urban situat pe coasta Mării Negre în România, în spatele liniilor de cale ferată în adâncul Celulozei, zona industrială a orașului. Cei mai mulți dintre ei au fost evacuați forțat din apartamente și case din oraș, atunci când clădirile, naționalizate în timpul comunismului, au fost restituite foștilor proprietari. Ibrahim Mehmet, unul dintre bărbații rom, a declarat către Amnesty International:

“Primăria ne-a adus aici; proprietarul a venit și și-a cerut casa și ne-au evacuat. Ei ne-au spus să stăm aici o vreme, până ne dau altceva. Am așteptat și apoi ne-am improvisat niște barăci. Ei ne-au lăsat aici ... Au trecut șase sau șapte ani de când ne-au adus aici.”

Aproximativ 25 de familii ocupă un fost bloc militar de apartamente abandonat. Alții au construit cocioabe cu materiale pe care le-au găsit prin oraș. Nici clădirea, nici cocioabele nu sunt racordate la utilități publice, chiar dacă această locație a fost oferită câtorva dintre familiile de către autoritățile locale din Constanța. Alții s-au mutat acolo mai târziu, după ce au fost lăsați fără adăpost după evacuări forțate. O femeie a declarat către Amnesty International:

“Nu avem electricitate, nu avem apă. Aduc sticle de plastic ca să fac focul, nu avem bani pentru mâncare, lemne sau haine. Adunăm fier vechi, plastic, orice găsim. Ca să-l vindem trebuie să ne ducem departe, mergem 5 km și le purtăm în spate. Câștigăm 15 - 20 RON (aproximativ 3-4 euro) pe zi, mâncăm ce câștigăm”.

© Amnesty International

LOCUIBILITATEA

“Locuința adecvată trebuie să fie locuibilă, adică, să ofere locuitorilor spațiu adecvat și să îi protejeze de frig, umiditate, căldură, ploaie, vânt sau alte amenințări pentru sănătate, pericolele naturale, și purtători de maladii.” Comitetul pentru Drepturile Economice, Sociale și Culturale, Comentariu general 4.

În anul 2000, familiile de romi evacuate din centrul Constanței au fost aduse de către autoritățile locale pe un câmp gol pe strada Munții Tatra, la periferia orașului. Acestora le-au fost alocate în mod neoficial mici loturi de teren pe care li s-a permis să-și construiască barăci. Cu toate acestea, autoritățile nu le-au oferit familiilor nici o autorizație sau contracte care să le asigure posesia. Familiilor li s-a spus că locația era una temporară și că vor primi mai târziu case sociale. Lotul alocat fiecărei familii a fost de 27 m². Unele familii cu care Amnesty International a discutat numărau mai mult de opt membri, ceea ce determină o îngrijorătoare aglomerație.

Construcțiile informale nu protejează familiile de vânt sau ploaie, iar locuitorii sunt expuși vizitatorilor nedoriți:

“Copiii noștri s-au născut aici. Mi-e teamă. Sunt șobolani mari, fiul meu a fost mușcat de unul dintre ei și s-a infectat. Vrem să ne creștem copiii în condiții diferite decât cele în care am trăit noi timp de 11 ani. Folosim brichete și lanterne ca să speriem șobolanii în fiecare noapte.”

Stânga: Vedere spre docul de minereu de bauxită, din curtea familiilor de romi relocate în fostul bloc militar din portul industrial Pichet, Tulcea, aprilie 2011.

Dreapta: Nicoletei și copiilor ei le-a fost oferită o mică cameră într-un fost bloc militar din portul industrial Pichet, lângă un doc de minereu de bauxită, după ce au fost evacuați forțat în 2006. Tulcea, aprilie 2011.

În cazul evacuării forțate a aproximativ 100 de romi din centrul municipiului Miercurea Ciuc, în iunie 2004, autoritățile locale i-au mutat pe aceștia în cabine metalice lângă stația de epurare a orașului situată la marginea acestuia, iar de atunci romii trăiesc acolo. Cabinele de metal sunt extrem de aglomerate.

Erzsébet, mamă a nouă copii, a declarat către Amnesty International în mai 2009: “Este strâmt: atunci când întreaga familie merge la culcare, nu încăpem. Nu putem face o baie; nu ne putem curăța. Spațiul e prea mic. Nu vrem ca fetele mai mari să facă baie în fața taților lor”. În plus, cabinele de metal nu oferă spațiu suficient sau protecție împotriva frigului, umezelii, căldurii, ploii și vântului și nu permit să intre aer curat.

LOCAȚIE

“Locuința adecvată trebuie să fie localizată astfel încât să permită accesul la surse de angajare, servicii medicale, școli, centre de îngrijire a copiilor și alte facilități sociale.” Comitetul pentru Drepturile Economice, Sociale și Culturale, Comentariu general 4.

“Ar fi bine dacă ar exista un magazin în apropiere, dacă ar oferi un autobuz pentru copiii care merg la școală, pentru oamenii care doresc să muncească, dar e departe. Ei nu pot merge pe jos dus și întors, nu este posibil.”

Mariana, portul industrial Pichet, Tulcea

© Amnesty International

Comunitățile de romi au fost împinse din ce în ce mai departe de centrele orașelor, ca urmare a evacuirilor sau a imposibilității efective de a accesa locuințe la prețurile de pe piață din acele zone. Împingerea romilor la periferie determină ruperea rețelelor lor sociale și creează un ulterior obstacol în calea accesării locurilor de muncă, educației, asistenței medicale și a altor servicii sociale. Atunci când comunitățile de romi sunt plasate lângă zone potențial periculoase, cum ar fi stații de epurare, gropi de gunoi și zone industriale, acele locuințe încalcă și dreptul locuitorilor la un mediu sănătos.

Aproximativ 80 de persoane au fost evacuate forțat în octombrie 2006, dintr-o clădire de pe strada Alunișului din Tulcea, în estul României, după cum a fost declarat de ONG-urile Romani CRISS și ERRC. Aceștia au fost mutați de către autoritățile locale în două foste clădiri militare abandonate la Pichet, port industrial situat la 4 km de oraș. Nu există grupuri sanitare și doar acces limitat la apă, printr-un singur robinet în curte. Cladirea este înconjurată de industrie și situată lângă o zonă de descărcare a navelor ce transportă minereu de bauxită. Mariana, o femeie rom, al cărei nepoțel bolnav a suferit din cauza prafului de bauxită și a mucegaiului cauzate de condițiile de umiditate, a declarat către Amnesty International: "În acest loc poți să mori înainte să îți sune ceasul. Când speli o bluză iese roșie nu albă ... și nu poți ține fereastra deschisă, deoarece tot praful și bauxita intră înăuntru. Poți să cureți totul iar și iar, dar tot va fi acoperit de praf."

Locația clădirilor nu constituie doar un mediu de viață nesănătos. Drumul spre oraș nu este pavat și de aceea accesul este dificil. Un drum până la școală pe o zi ploioasă, și copiii vor ajunge plini de noroi și des ei vor fi trimiși acasă de profesori. Accesul la alte servicii este de asemenea dificil.

© Amnesty International

În urma evacuării forțate din clădirile din centrul orașului Piatra Neamț, aproximativ 500 de romi au fost plasați în case segregate la marginea orașului, lângă liniile ferate și lângă stația de epurare a apelor orașului. Strada Muncii, Piatra Neamț, aprilie 2011.

“Deși nu aveam apă sau electricitate [în clădirea precedentă] eram fericit că eram în centrul orașului. Eu nu le cer să mă mute chiar lângă spital sau poliție, dar cel puțin undeva unde să nu fie așa de departe ca aici. Acolo eram aproape de spital, poliție... De exemplu, acum un an îmi căutam un loc de muncă și atunci când m-au întrebat unde locuiesc și le-am spus că la portul industrial Pichet, ei mi-au spus că e foarte departe [și că nu mă angajează].”

Iulius, portul industrial Pichet, Tulcea

INTERZICEREA DISCRIMINĂRII ȘI A SEGREGĂRII

“Ei vor să scoată toți țiganii din oraș. Dacă ar putea, ne-ar pune pe toți la perete și ne-ar împușca”

Maria și familia ei au fost evacuați forțat din centrul orașului Piatra Neamț în 2001. Autoritățile locale i-au mutat într-o fostă fermă de pui la marginea orașului în cartierul Speranța.

Comitetul ONU pentru Eliminarea Discriminării Rasiale a clarificat obligația statelor de a dezvolta și implementa politici și proiecte care să vizeze evitarea segregării rezidențiale a comunităților de romi. În vederea îndeplinirii obligațiilor internaționale de a preveni, interzice și elimina toate

practicile de segregare rasială, guvernele trebuie să monitorizeze toate tendințele care pot duce la segregare rasială și să depună efort pentru eradicarea oricăror consecințe negative care pot rezulta. Ca stat membru al UE, România este, de asemenea, legată de interzicerea discriminării pe baza originii rasiale sau etnice, inclusiv în legătură cu “accesul la furnizarea bunurilor și serviciilor care sunt la dispoziția publicului, inclusiv locuințe”.

Amnesty International și alte ONG-uri au documentat o serie de cazuri în care comunitățile de romi au fost evacuate forțat și mutate într-un mod care a generat sau înrădăcinat segregarea.

În cazul de la Cluj-Napoca, ONG-uri Amare Phrala, Romani CRISS și Fundația Desire au tot avertizat timp de mai bine de un an de zile de planurile autorităților locale de a segrega romii orașului în zonele de periferie. Când evacuarea forțată a comunității de pe strada Coastei a avut loc și aceștia au fost mutați lângă așezările informale din Pata Rât, un Grup de Lucru al Organizațiilor Civice a fost stabilit la nivel local, încercând să se opună politicii eficiente de segregare a romilor din Cluj-Napoca. Această practică de segregare nu este explicit interzisă de legea locuinței în România, și este, de asemenea, ascunsă de lipsa adunării datelor dezagregate pe criteriu etnic.

NEVOIA DE REMEDII ȘI DE TRAGERE LA RĂSPUNDERE

“Am fost aruncat afară din casa mea. Nu e nimeni la care să mă pot plânga”

Virgil, Celulozei, Constanța, aprilie 2011

Dreptul internațional îndreptățește toate victimele încălcărilor drepturilor omului la remedii și reparații. Reparația prevede ca, pe cât posibil, consecințele fărâdelegii să fie corectate. Instituția care oferă un remediu ar trebui să atribuie măsurile necesare pentru repararea prejudiciului suferit de victime,

inclusiv unele sau toate dintre următoarele:

- restituire, de exemplu prin înapoierea caselor care au fost luate în timpul unei evacuări forțate;
- despăgubire;
- reabilitare, prin servicii care vizează daunele fizice sau psihice;
- satisfacție, prin impunerea măsurilor corective suplimentare sau alternative care sunt satisfăcătoare pentru victimă; de exemplu, scuze publice; și
- garanții că nu se va mai repeta

Deși legea locuinței din România garantează, “accesul liber și nerestricționat la locuință ... [ca] drept al fiecărui cetățean”, nu toate persoanele ale căror drepturi la locuință au fost încălcate pot accesa justiția. Remediile disponibile în cadrul legislației existente în materie de evacuări sunt, în principal, disponibile chiriașilor sau proprietarilor și nu se aplică în mod adecvat altor grupuri de persoane, cum ar fi cei care trăiesc pe un teren public. În plus față de lipsa unui cadru juridic adecvat care să protejeze dreptul tuturor persoanelor la locuință, romii se confruntă cu dificultăți în accesarea remediilor disponibile din cauza lipsei de informații referitoare la drepturile lor și la modul de accesare a remediilor. Acest lucru subminează semnificativ accesul la remedii eficiente în cazul când persoanele sunt evacuate forțat sau se confruntă cu alte încălcări ale dreptului la locuință adecvată.

În plus, guvernul român nu a reușit până acum să introducă un sistem eficient de trageră la răspundere a autorităților locale responsabile pentru încălcarea tratatelor privind drepturile omului la care România este stat parte.

Pe lângă instanțe, principala instituție la care persoanele se pot adresa cu o plângere în cazuri de discriminare este Consiliul National pentru Combaterea Discriminării (CNCD), o instituție independentă înființată pentru a monitoriza implementarea legislației naționale anti-discriminare. CNCD poate

aplica sancțiuni administrative, dar nu poate oferi un remediu eficient sau reparații pentru victimele discriminării. Pe 23 august 2005, în cazul evacuării forțate a 100 de romi din centrul municipiului Miercurea Ciuc din anul 2004, CNCD a decis că mutarea comunității lângă stația de epurare a constituit un act de discriminare, care reprezintă o încălcare a dreptului la viață privată și a dreptului la un mediu sănătos. CNCD a decis, de asemenea, ca municipiul Miercurea Ciuc să fie sancționat cu o amendă.

Cu toate acestea, șapte ani mai târziu, nici una dintre persoanele evacuate forțat în 2004 și stabilite de autoritățile locale în condiții foarte precare nu a fost mutată de acolo. Vice-primarul din Miercurea Ciuc a declarat, în ziarul Informația Harghitei, pe 19 aprilie 2011: “Este dreptul lor să găsească [un alt spațiu]. Nu sunt obligați să stea acolo ... [P]rimăria Miercurea Ciuc nu are posibilitatea de a oferi o casă tuturor.. Ei stau acolo. Au un acoperiș. Este o șansă dată de viață. Ei au avut o primă șansă, au primit o casă pe care alți cetățeni nu au primit-o. Primăria nu le poate oferi alta.”

Eșecul autorităților de a remedia încălcările drepturilor omului care au rezultat și continuă să rezulte din cauza evacuării forțate din 2004, încalcă obligațiile internaționale și regionale ale României în domeniul drepturilor omului. După epuizarea instanțelor interne, în decembrie 2008, membri ai comunității, susținuți de Romani CRISS, au depus o plângere la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, invocând încălcări ale Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Guvernul român trebuie să asigure că legea locuinței revizuită interzice evacuările forțate și segregarea și introduce un mecanism de monitorizare și control, astfel încât autoritățile care încalcă dreptul la locuință adecvată să poată fi trase la răspundere. Acest lucru trebuie combinat cu remedii eficiente și reparații puse la dispoziția victimelor

© Amnesty International

încălcarilor dreptului la locuință.

ANGAJAMENTE PENTRU INTEGRARE LA NIVELUL UE

Una dintre politicile emblematiche ale strategiei economice UE 2020 constă în capacitatea persoanelor sărace să trăiască în demnitate și să aibă un rol activ în societate. În “Liniile Directoare pentru Incluziunea Romilor pentru perioada 2011-2020”, adoptate în 2011, ca parte a Strategiei de Creștere Economică EU 2020 asumate de România, guvernul s-a angajat să “creeze un cadru legislativ, care să permită intervenție pentru rezolvarea unei situații de criză în domeniul locuințelor cu impact asupra libertăților și drepturilor omului în conformitate cu standardele europene existente.”

În mai 2011, Consiliul UE a adoptat Cadrul UE pentru Strategiile Naționale de Integrare a Romilor care vizează îmbunătățirea situației socio-economice a romilor. Statele membre au convenit să dezvolte (sau să actualizeze) strategii în domeniile cheie, inclusiv cel a locuințelor. Cadrul face referire în special la

După ce au fost evacuate forțat din centrul orașului Miercurea Ciuc, familiile de romi relocalate în condiții inumane lângă stația de epurare a apelor orașului așteaptă mutarea în locuințe adecvate. Vocile lor sunt ignorate. August 2010.

case sociale și la desegregarea graduală a locuințelor și urmărește să obțină un acces mai bun la servicii. Astfel România va trebui să completeze reforma juridică cu măsuri proactive de facilitare a locuințelor și a desegregării.

Atât politica emblematică EU 2020 cât și măsurile care se încadrează în Cadrul UE, pot beneficia de fonduri de la UE. Prin Regulamentul (UE) Nr 437/2010 al Parlamentului European și al Consiliului, Uniunea Europeană a ușurat utilizarea fondurilor structurale UE pentru renovarea locuințelor și pentru construcții. Regulamentul promovează desegregarea, stipulând că intervențiile în domeniul locuințelor axate pe un grup specific nu

trebuie să excludă alte persoane aflate în circumstanțe socio-economice similare. Acest lucru sugerează că, pentru a limita segregarea, intervențiile în domeniul locuințelor ar trebui să folosească un cadru integrat cu acțiuni în alte domenii, cum ar fi educație, sănătate, afaceri sociale, ocuparea forței de muncă, siguranță și măsuri de desegregare.

Ca urmare, autoritățile române vor putea să utilizeze fondurile structurale ale UE pentru proiecte de construire a locuințelor. Un reprezentant al Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului a declarat către Amnesty International că auspicata revizuire juridică vizează și ajutorarea autorităților locale vizavi de accesarea fondurilor cu scopul de a facilita preluarea fondurilor structurale care până în prezent a fost foarte scăzută în România.

CONCLUZIE

Actualul cadru juridic românesc în materie de locuințe nu reușește să facă față situației în care mulți romi, dar și alte grupuri vulnerabile, se află. În același timp, autoritățile locale din România comit grave încălcări ale drepturilor omului, fără a fi trase la răspundere, profitând de golul legislativ care există între obligațiile juridice internaționale ale României și cadrul juridic intern în materie de locuințe. Reforma legislației luată în considerare este o oportunitate pentru guvernul României să aducă cadrul juridic național în materie de locuințe în conformitate cu standardele internaționale și regionale în domeniul drepturilor omului. Dacă acest lucru eșuează, orice utilizare, absorbție și cheltuială a fondurilor EU publice structurale suplimentare va reprezenta nu numai un faliment dar va fi de asemenea și controproductiv.

Imagine pe copertă: Aproximativ 200 de romi au fost evacuați forțat și și-au pierdut casele fiind dărâmate în cartierul Făcăi din Craiova pe 20 august 2010.

RECOMANDĂRI

Amnesty International solicită guvernului României, în special, Ministrului Dezvoltării Regionale și Turismului să:

- Modifice legea locuinței pentru a o aduce în conformitate cu standardele europene și internaționale în domeniul drepturilor omului. Acest lucru ar trebui să includă:
  - O prevedere legislativă care să interzică evacuările forțate;
  - Principii de bază naționale care să stabilească procedura pentru toate cazurile de evacuări, în baza Principiilor de bază ale ONU și în concordanță cu standardele internaționale în domeniul drepturilor omului;
  - O definiție privind adecvarea locuințelor, care să meargă dincolo de aspectele fizice pentru a include și alte elemente ale dreptului la o locuință adecvată, inclusiv o interdicție asupra construirii locuințelor sau mutării populației în afara zonelor populate, care sunt izolate și fără acces la asistență medicală sau alte facilități și / sau în zone poluate care ar putea fi periculoase pentru sănătatea oamenilor;
  - O interdicție explicită privind segregarea în locuințe și o instituție oficială desemnată pentru monitorizarea tendințelor și politicilor de locuire pentru a asigura că nu există segregare în locuințe;
  - Dispoziții care să ofere tuturor victimelor un remediu eficient, inclusiv prin accesul la justiție și dreptul la despăgubiri, inclusiv restituire, reabilitare, despăgubire, satisfacție și garanții că nu se va repeta.
  - Revizuirea criteriile de acces la locuințe sociale incluse în cadrul juridic

în materie de locuințe, pentru a asigura că grupurile cele mai vulnerabile, inclusiv romii, pot deveni beneficiari ai programelor de locuințe sociale.

- Ratifice articolul 31 din Carta Socială Europeană (revizuită).
- Adapteze Strategia Națională pentru Integrarea Romilor la standardele stabilite de Cadruul UE și să asigure implementarea și monitorizarea.
- Asigure că persoanele care au fost evacuate forțat primesc locuințe alternative adecvate și remedii eficiente
- Faciliteze accesul autorităților locale la fondurile UE disponibile pentru a complementa eforturile naționale privind îmbunătățirea accesului la locuințe, în special pentru romi.

Amnesty International solicită autorităților locale din România să:

- Oprească toate evacuările forțate, și să se asigure că proiectele de infrastructură nu conduc la ulterioare evacuări forțate.
- Definiască politici și să utilizeze fonduri UE disponibile în cadrul Strategiei Europa 2020 sau a politicii de coeziune a UE, pentru a asigura locuințe adecvate tuturor romilor, în conformitate cu standardele internaționale.

Amnesty International solicită Uniunii Europene și statelor sale membre să:

- Adopte măsuri corespunzătoare pentru a se asigura că proiectele sprijinite de UE, nu determină sau contribuie la încălcări ale drepturilor omului, inclusiv evacuări forțate sau alte încălcări ale dreptului la locuință adecvată și discriminare.
- Monitorizeze îndeaproape aderarea României la Directiva UE cu privire la Rasă și la Cadruul UE pentru Strategiile Naționale de Integrare a Romilor.

LOCUINȚA ESTE
UN DREPT AL OMULUI
AMNESTY
INTERNATIONAL

Amnesty International este o mișcare globală de mai mult de 3 milioane de suporteri, membrii și activiști, în mai mult de 150 de țări și teritorii, care organizează campanii pentru a pune capăt abuzurilor grave ale drepturilor omului.

Viziunea noastră este ca fiecare persoană să se bucure de drepturile înscrise în Declarația Universală a Drepturilor Omului și în alte standarde internaționale pentru drepturile omului.

Nu depindem de nici un guvern, ideologie politică, interes economic sau religie – suntem finanțați în principal de cotizațiile membrilor și donații publice.

Index: EUR 39/004/2011
Limba română

iunie 2011

Amnesty International
International Secretariat
Peter Benenson House
1 Easton Street
London WC1X 0DW
United Kingdom
www.amnesty.org